

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. X. De causis Materiæ primæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

enim, materiam non solum esse receptivam, sed & activam suarum passionum, quia & alia essentia id habent; tu vero respondes, negando consequentiam, neque aliam das disparitatem, nisi quod materia non habet id quod reliqua, quae est tua formalissima conclusio, id enim significas, dum dicis, eam esse pure passivam, id est non operativam.

Dices Secundò cum P. Vazquez: Hae materiae activitatis nullo fulcitur fundamento. Sed contrà, quia sufficiens fundamentum est, concedere aliis rebus eam activitatem respectu suarum passionum, ut etiam concedatur materiae: imò qui assignat discrimen inter materiam & alias essentias, tenetur exhibere aliquod firmum fundamentum, ne gratis philosophis diverso modo in vno, quam in altero.

144 Dices Tertio cum P. Pereira, quantitatem non posse produci à materiâ, quia vel producitur ab eâ iam quantâ, & hoc repugnat, nam ante quantitatem non potest materia esse quantâ; vel producitur ab ea non quantâ, & hoc est impossibile, quia materia non quantâ est indivisibilis & carens partibus, ideoque non potest producere quantitatem crassam & divisibilem, ergo nec suas passiones. Sed contrà Primò, quia materia ante quantitatem non est indivisibilis: nam si hoc esset, & post quantitatem maneret indivisibilis, nam quantitas non potest facere divisibilem in plura rem ex se indivisibilem. Contrà Secundò, quia etsi esset indivisibilis, non sequeretur, producere non posse rem divisibilem; sicut non sequitur, Deum non posse producere quantitatem

145 divisibilem, eò quod ipse indivisibilis sit. Contrà Tertio ad hominem, quia ipse, & rectè, admittit, quantitatem educi ex materiâ; tum sic: Vel ergo educitur ex eâ iam quantâ, & hoc est impossibile, quia nondum supponitur cum quantitate; vel ex eâ non quantâ, & hoc in tuâ sententiâ est impossibile, imò multò magis impossibile, quam produci rem quantam à non quantâ, quia magis commensuratur reseducta cum subiecto suo, quam cum causâ efficienti; ergo è contrario, sicut non est inconueniens in tuâ sententiâ, educi quantitatem ex materiâ non quantâ, neque erit eam produci à materiâ non quantâ. Contrà tandem, quia licet ob rationem datam non posset materia quantitatem producere, posset saltem alias passiones, in quibus praedicta non reperiretur repugnantia.

SECUNDA CONCLUSIO. Materia prima nullam habet activitatem in alios effectus qui non sint proprietates ipsius. Hae est communis inter omnes, & iuxta eam intelligendi sunt, qui negant materiae primae omnem activitatem, ut Aristoteles lib. 2. de Ortu & inter. cap. 9. Augustinus 2. de Naturâ boni, contra Manichaeos, & alij plures. Probatur Primò, quia sufficiens causa datur extra materiam aliorum effectuum, qui non sint materiae proprietates; ergo non est ponenda materiae causalitas in illos, quia non est necessaria.

146 Probo Antecedens, quia accidentium, caloris v. g. & frigoris, sufficiens causa est alius calor & frigus in materiâ existens. Idem est in formis substantialibus, quae sufficienter continentur & producuntur ab aliis formis substantialibus similibus, ergo non est necessarius influxus materiae ad illas. Probatur Secundò, quia materia prima

non praetercontinet in se formas substantiales & accidentales, ut possit eas producere, ergo nequit efficienter attingere productionem earum formarum.

Sed obiicies Primò: Materia praetercontinet formas, saltem ut possit eas materialiter causare, ergo poterit eas sufficienter producere. De hoc argumento me vide Disputatione VI. tit. 2. Interim nego consequentiam, quia modus cauendi materialis est valde imperfectus, & ex quo non potest argui ad causalitatem efficientem, quae est perfecta, & arguit multò maiorem virtutem & continentiam in causâ, quam materialis, iuxta communem omnium sententiam.

Obiicies Secundò: Per nos vno ad formam substantialem, est proprietates materiae, ergo & ipsa forma substantialis erit eius proprietates, & consequenter poterit ab eâ produci. Patet consequentia, quia vno exigitur à materiâ propter formam, ergo vno & forma erunt proprietates materiae, & ab eâ productae. Respondeo, nos locutos de proprietatibus quae sunt determinatae proprietates materiae, ut est quantitas; at verò de proprietatibus quasi indeterminatis aliter est dicendum propter rationes supra factas, quia non potest esse in materiâ continentia respectu tot formarum, ut eas possit efficere. Excipe durationem & ubicationem, quae licet indeterminatae, hae vel illa, sint passiones materiae, quia tamen omnes forè sunt eiusdem speciei, neque arguunt virtutem magnam in causâ, & aliunde non est alia aequè proportionata, ac est ipsa materia, fortasse suo loco dicemus à materiâ primâ produci, vel saltem quoad has est eadem ratio de materiâ primâ, quae de aliis omnibus rebus respectu suarum durationum & ubicationum.

SECTIO X.

De causis Materie primae.

148 DE causis materiae ferè nihil dicendum occurrat. In primis certum est, eam non habere causam materialem; quia, ut saepe diximus, ipsa est primum omnium subiectum. Inde provenit, quod ea à solo Deo ut à causâ efficienti producat, quia solus Deus producit res, quae, quia sunt independentes à subiecto, creantur. Quo autem tempore fuerit producta à Deo, non est huius loci; suppono id factum in primâ mundi generatione.

Circa causam formalem aduertendum est, eam posse excogitari duplicem, vel quae det esse subiecto, & hanc reieci supra in principio ut fictitiam; vel quae non det esse rei quam informat, sed illam compleat & perficiat in alio esse totali, quod formaliter resultat ex ipsâ & ex subiecto unitis inter se, & hae est forma, siue accidentalis siue substantialis sit, respectu materiae & cuiuslibet subiecti. Causa finalis materiae, est totum compositum, ad cuius constitutionem ordinatur, sicut quilibet alia pars ordinatur ad totum: item potest dici, formam esse causam finalem materiae, quatenus materia ordinatur ad existentiam & operationem formae.

SECTIO XI.

De unitate specificâ Materie primæ.

SUBSECTIO PRIMA.

De factis omnibus materiæ sublunares
sunt eiusdem speciei.

149 **PRIMA CONCLUSIO.** Materia prima omnium corporum sublunarium est eiusdem speciei. Hæc est communis, & probatur, quia omnes materiæ horum corporum sunt capaces earumdem formarum, ergo omnes sunt eiusdem speciei. Consequentia est bona. Antecedens probatur experientia, quia omnia corpora sublunaria inuicem transmutantur; ex lapide enim potest fieri ignis, ex igne cineres, ex cinere terra, ex terrâ plantæ, ex plantis animantia, & sic de reliquis; ergo materia horum corporum est capax, saltem successiue, omnium formarum sublunarium, ergo tota est eiusdem speciei. Imò etsi daremus, aliquid ens, v. g. adamantem, non posse in aliud transmutari, adhuc dicendum esset, eius materiam esse eandem in specie cum reliquis: quia etsi acquisita iam semel eius forma non posset propter summam resistentiam pelli à materiâ, quia tamen illa materia antea fuerat cum formâ terræ, ex quâ productus est adamas, dicendum est, eam esse eiusdem speciei, & capacem ex se earumdem formarum, sicut ceteras omnes materias sublunares.

150 **Obiicies Primò:** Formæ differunt specie inter se, ergo & materiæ. Respondeo negando consequentiam, quia qualibet materia est capax omnium earum formarum: unde quantumuis formæ sint diuersæ, non licet inferre materiæ diuersitatem; sicut non licet inferre ex diuersitate actuum intellectus Petri, esse eius intellectum diuersum ab intellectu Ioannis, quia hic etiam potest eosdem actus diuersos inter se, quos potest Petrus. Valeret quidem, si non posset Petrus eosdem in specie quos Ioannes; & similiter valeret in materiâ, si vna non posset recipere easdem specie formas, quas alia habet: verum quod actu habeant diuersas (si tamen earumdem sint capaces) non probat materialium diuersitatem, quia hæc non ex his quas actu habent, sed ex his quas possunt habere ponderanda est.

Obiicies Secundò: Planta & homo differunt specie inter se, ergo & eorum materiæ. Nego consequentiam, quia tota eorum differentia provenit à formis.

151 **Obiicies Tertiò:** Ergo qualibet materia habet potentiam ad infinitas specie formas. Nego Primò consequentiam, quia formæ sublunares non sunt infinitæ, nec in specie, nec in numero. Deinde, concessâ consequentiâ dico, nullum esse in consequenti absurdam, neque inde sequi materiam esse infinitam, aut habere potentiam infinitam; sicut non sequitur intellectum esse infinitum aut habere potentiam infinitam, eò quod possit producere infinitos actus specie diuersos inter se: quod idem est in voluntate, & ferè in omnibus aliis potentiis.

Rogabis Primò, vtrum possit esse aliqua materia sublunaris diuersa in specie ab hac. Respondeo affirmatiue, neque enim vlla est repugnantia in eo, quod detur aliqua materia ex se solum capax aliquarum ex his formis quæ de facto dantur, & non omnium; vel quæ sit capax alia-

rum plurium possibilium, quas hæc materia quæ de facto datur, forè non valet recipere.

Dices Primò: Si est possibilis, unde inferes de facto eam non dari. Respondeo, quia experientia constat, iuxta dicta supra, materiam quæ de facto datur, esse capacem equaliter omnium formarum sublunarium huius Vniuersi: neque habemus vllum fundamentum, ad dicendum, actu dari eas materias distinctas: requiritur autem fundamentum positium ad multiplicandas vel diuersificandas res, non autem ad negandam eam diuersitatem.

Dices Secundò: Materia ex conceptu materiæ habet esse ens imperfectissimum intra limites substantiæ, ergo non sunt possibiles materiæ diuersæ in specie, quia nec potest esse imperfectior, cum hæc sit imperfectissima omnium; nec æqualis, quia non sunt duæ species eiusdem perfectionis; nec perfectior, quia non esset materia prima. Primò Respondeo, negando duas species diuersas non posse esse æquales in perfectione, de quo in libris de Animâ. Secundò, negando hanc materiam esse imperfectissimam omnium; nam imperfectior esset, quæ solum posset recipere aliquas ex his formis, non tamen omnes. Tertiò, quia falsum est, non posse esse aliam materiam perfectiorem hac, in hoc enim nulla apparet repugnantia. Quod autem dicitur, materiam esse ens imperfectissimum omnium, gratis & falsò dicitur, tum quia (vt supra insinuat) forè formæ aliquæ substantiales ex imperfectioribus sunt minus perfectæ quàm materiæ; tum quia non potest ostendi, cur inter ipsas materias nequeat esse inæqualitas. unde non erit verum dicere, hæc est materia, ergo est imperfectissimum ens intra genus substantiæ.

Sed obiicies cum nonnullis recentioribus, Materia vt recipiat formam, non requirit continentiam illius; ergo eo ipso, quod possit recipere vnâ, poterit & omnes, quantumuis diuersas; ergo non possunt esse materiæ diuersæ in specie, magis & minus capaces formarum. Resp. retorquendo Primò argumentum, ex quo videtur manifestè sequi, qualiter possit in se recipere formam substantialem, quia per se subiectum potens recipere aliquam formam, potest & omnes, quantumuis perfectiores; sed quantitas potest recipere formam accidentalem, ergo & substantialem, quantumuis hæc excedat in perfectione accidentalem formam. Contra Secundò, ergo lapis qui potest recipere aliquas formas accidentales, poterit etiam recipere omnes formas accidentales, v. g. actus materiales brutorum & hominis, quod est falsissimum. Contra Tertiò, ergo poterit anima rationalis naturaliter recipere gratiam, & alias formas supernaturales, quod est hæreticum.

Probantur tamen clarè ex hac sententiâ istæ omnes sequelæ, quia subiectum, semel valens recipere aliquam formam accidentalem, debet posse recipere, secundum hos, omnes accidentales, quantumcumque perfectas; ergo gratia, & alia dona supernaturalia, quantumcumque perfecta, poterunt naturaliter recipi ab animâ. Respondeo ergo, negando Antecedens: nam materia vt recipiat formam, debet aliquoties continere & eam & vnionem ad illam; ergo non quia contineat vnâ debet continere omnes.

Secundò respondeo, Licet non requiratur continentia, vel maior virtus ad vnum actum quàm